

liške cerkve. Papež, popolnoma zdravi, so v nagovoru do kardinalov spet izrekli željo, naj se razkolniki zedinijo s sv. cerkvijo.

Italijansko. Ministerski predsednik Crispi je zopet zamotan v neke sleparije, zaradi katerih bi imel biti zaprt poslanec Comandini, pa jo je pobrisal. Govori se, da Crispi kmalu odstopi. — Volitve v poslansko zbornico bodo bojda dne 5. maja.

Francosko. Med to in italijansko državo vlada velika nezaupnost. Francozi sedaj delajo močne utrdbe, Italijani bi pa radi, pa ni cvenka. — Prejšnji predsednik republike, Kazimir Perier, ne odpotuje v inozemstvo, ampak se je te dni vrnil v Pariz.

Belgijsko. Belgijci bi si radi prisvojili veliko državo Kongo v Afriki, pa se bojijo ogromnih stroškov. Zato temu nasprotujejo radikalni, socialistični, pa tudi mnogi katoliški poslanci.

Nemško. Cesar Viljem, dasi protestant, je v nedeljo sv. očetu papežu častital. — Cesar pojde s cesarico začetkom aprila v Opatijo na hrvaškem Primorskem, kjer ostane 6 tednov. — Predloga zoper socialiste bode v državnem zboru gotovo odklonjena. Zoper bodo glasovali tudi katoliški poslanci.

Švicarsko. Binkoštni ponedeljek bode katoliški shod v Št. Gallenu. Govorilo se bode o snovanju katoliških društev in o pripomočkih zoper pijančevanje. Več tisoč udeležencev se obeta.

Rusko. Car Nikolaj II. je imenoval za ministra vnanjev zadev kneza Lobanova-Rostovskega. Knez Lobanov je bil dozdej ruski poslanik na Dunaju 13 let in je pri cesarskem dvoru priljubljen. Morda novi minister doseže, da se spet obnovi trocarska zveza, namreč zveza Avstrije, Rusije in Nemčije.

Rumunsko. Vlada hoče uvesti novo rudniško postavo, po kateri bi se tudi tujei smeli baviti z rudokopstvom v Rumuniji. Senat ali gosposka zbornica je to postavo že sprejela, težje bode pa šlo v poslanski zbornici.

Turško. V Carigradu je med turškimi vojaki zveza, ki ima namen, pobijati kristjane. Zaradi tega so zastopniki drugih vlad zahtevali od turške vlade, naj skrbi za osebno varnost. Vlada je to obljubila.

Afrika. Egiptovski kediv ali podkralj Al Abbas se je te dni poročil s svojo sužnjo Ikkal Hanem. Njegov stari oče bivši kediv Izmajil-paša pa je te dni umrl. Izmajil-paša je Egipt vladal ali bolje drl od leta 1863. do 1879.

Amerika. Na otoku Kuba, ki spada pod Špansko, nastal je punt. Puntarji so otepli 2000 mož broječo vojsko. Španska vlada je odposlala že osem batalijonov na otok Kuba. Ker ustašem prihajajo od drugod prostovoljci na pomoč, pojde tje še 20.000 španskih vojakov.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

Sreča za našo domovino, da je v tej pretužni dobi sekovsko školijo vladal mož, ki je bil od krščanskega duha skoz in skoz prešinjen, neprestrašen in jeklenega značaja, za resnico in pravico vnet in goreč višji pastir, katerega zgodovina po vsej pravici slavi in ga apostola Štajarske imenuje, namreč Martin Brenner. Ta je s pomočjo nadvojvode Karola in po tega smrti, Ernesta in Ferdinanda trebil in skoraj do cela iztrebil pogubljivo seme krivovere iz dežele in uredil precej

zmedene in žalostne cerkvene razmere na Štajarskem. Pričeto delo je nadaljeval njegov istotako slavni naslednik Jakob Eberlein.

V tem času tako imenovane protireformacije, ko se je protestantizem moral umakniti katoliški veri in je krščanstvo prerojeno in vsake zmote očiščno začelo kazati svojo oživljajočo moč, se je tudi v Vurbergu marsikaj predrugalo. Takratni lastnik gradu, Jurij Stubenberski, višji dedni točaj na Štajarskem in od dežele nastavljeni konjiški stotnik v okrožju med Muro in Dravo, je kot strasten luteran z nekaterimi svojimi brati leta 1625. rajši domovino zapustil ter se na Nemško preselil, kakor da bi se bil krivoveri odpovedal.¹⁾

Ravno zaradi tega je Vurberg že dne 24. aprila 1616 prodal Filibertu Schranzu Schranzeneskemu in Forchtensteinskemu in njegovim dedičem, toda z različnim pogojem, da mora, ako bi prej ali poznej hotel on ali kateri njegovih naslednikov grajščino zopet prodati, njo najprej Stubenbergom ponuditi.²⁾ Kakor Janez Filibert Schranz v posebnem pismu, danem v Vurbergu dne 28. maja 1616, poudarja, je Jurij Stubenberski sicer prodal grajščino Vurberg z vsem, kar k njej spada, a razločno si je pridržal cerkev in zemljišče okoli nje, z zidom obdano, kjer so Stubenbergi imeli svoje pokopališče.³⁾ Z ozirom na to so Stubenbergi še nekaj časa posedali in izvrševali patronstvo čez cerkvico Matere božje v Vurbergu, a po letih so morali tudi to prepustiti lastnikom gradu.

Janez Filibert Schranz je bil sin Bolfenka Schranza, dvornega kancelarja nadvojvode Karola II. ter se je večinoma v Gradu mudil. On Vurberga ni dolgo posedal. Že dne 18. marnca 1619 ga je prodal Bolfenku Sigmundu baronu Herbersteinskemu, ta pa dne 21. sept. 1627 baronu Janezu Wechslerju. Kupnina je znašala »Sechzig Tausend gulden Reinisch, jeden derselben zu fünfzehn Bazen oder Sechzig Khreuzer zurechnen, und der Frauen von Herberstain zu einem Leykhauß zwei Hundert Ducaten in Golt sambt einem Khlepper als guet ers Herr Obrist zu diser Zeit haben khan«.⁴⁾

Janez Wechsler, dne 28. februvarija 1619 v stan barona povzdignjen, bil je c. kr. dvorni vojaški svetovalec in polkovnik ter je umrl v Vurbergu, kjer mu je sin Jurij Seifried postavil lep nagrobni spominek. Tudi njegova soproga, Ana Katarina, roj. Haslinger, končala je dne 24. julija 1629 življenje, kjer ima istotako lep nagrobnik.

Po njuni smrti je Vurberg podedoval imenovan sin Jurij Seifried baron Wechsler. Oženjen z Marijo roj. Urschenbeckh, je po smrti svoje soproge od svoje tašče, Marjete, udove rajnega Jurija Kristofa Urschenbeckha, dne 5. septembra 1637 za 105.000 gold. dobil tudi Riegersburg.⁵⁾ Ko pa je že leta 1638. brez otrok umrl, dobila je Vurberg njegova sestra Liza Katarina, omožena baronica Galler, v obče »hudobna Liza« imenovana. Njen prvi soprog je bil Janez Viljem baron Galler, c. kr. dvorni vojaški predsednik in trdnjavski poveljnik v Koprivnici. Njej Vurberg nikakor ni dopadel. Vse rajši se je mudila pri svojem strijcu Sigmundu v divno ležečem Riegersburgu. Vsled njegovega nasveta in obljube, da jej bode Riegersburg sporočil, prodala je že dne 12. julija l. 1639. Vurberg Güntherju baronu Herbersteinskemu ter se je za vselej preselila v Riegersburg, kjer je kot baronica Stadl dne 12. februvarija 1672 končala svoje živahno in v marsičem zanimivo življenje.⁶⁾

Günther baron Herbersteinski, novi lastnik Vur-

¹⁾ J. A. Janisch, Top.-stat. Lexikon v. St., III., 1028.

²⁾ in ⁴⁾ Listine v knezoškofjskem arhivu v Mariboru.

⁵⁾ in ⁶⁾ J. A. Janisch, Top.-stat. Lexikon v. St. II., 700

berga, se je narodil dne 6. februarja 1594. Bil je ustanovnik stranske panoge Herbersteinske rodovine, ki se je Vurberska imenovala ter je posedala tudi Hrastovec, Neuberg in Lankovico. L. 1651. je podedoval še Vitomarce, Hvalelinec, Gerlince in Rogoznico ter je umrl v Hrastovcu dne 4. avgusta 1655. Njegovi telesni ostanki počivajo v žerfu župnijske cerkve Sv. Lenarta v Slov. goricah.¹⁾

Sledil mu je Jurij Günther baron Herbersteinski, najstarejši njegov sin, oženjen z Marijo Magdaleno grofice Wolkenstein. Ta je l. 1663. od Jurija Seifrieda grofa Dietrichsteinskega kupil Starošince ter je v svoji oporoki z dne 14. julija 1663 določil, naj se njegovo truplo pokoplje v cerkvi Matere božje v Vurbergu, kateri je z ozirom na to volil 1000 gld. za 12 sv. maš v letu.²⁾

Po njegovi smrti je l. 1667. podedoval Vurberg njegov sin Erazem Friderik grof Herbersteinski, ki je postal deželni predsednik na Štajarskem. Bil je zelo samoblasten gospod. Blizu 20 let je opiraj se na svoje vogtijske in fevdne pravice čez cerkev Sv. Lenarta v Slov. goricah, delal tamošnjim župnikom velike sitnobe in gmotno škodo. Še le 27. maja 1689 je bil dolgotrajni prepir s posebno pogodbo poravnana.³⁾

Umril je v Hrastovcu, 60 let star dne 5. februarja 1691 ter počiva pri Sv. Lenartu v Slov. gor.⁴⁾ Nekaj let poprej, namreč koncem januarja 1687 je umrla njegova mati Marija Magdalena. (Dalje prih.)

Smešnica. Učitelj: »Zakaj ne pridejo duše iz pekla nikdar v nebesa?« — Učenec: »Ker je pekel najbolj na dnu.«

Razne stvari.

(Milostlj. knezoškofu) so se pred 14 dnevi vneli sklepi v kolenu, kakor septembra 1893. Vsled tega morajo mil. nadpastir ostati nekaj dnij v postelji.

(Zaupnica), poslana g. dr. J. Dečku iz Mozirja 28. febr., se glasi: »Občinski zastop mozirski izreka na podlagi današnjega soglasnega sklepa našim narodnim deželnim poslancem za njih možato, odločno postopanje v zadnjem zasedanju deželnega zbora zahvalo in popolno zaupanje.«

(Celjsko vprašanje.) »Neue Freie Presse« je oni dan pisala, da naj bodeta na sedanji celjski gimnaziji samo v 1. in 2. razredu slov. paralelki. Proti temu so naši državni poslanci, pa tudi nad sto slov. zastopov, ki so peticije na državni zbor poslali, zahtevaje štiri slov. paralelke ali nižjo slov.-nemško gimnazijo in sicer v Celju. Slovenci, ne udajmo se!

(Pošte na Slovenskem) si naj povsod priskrbe slov.-nemške tiskovine. To sta predlagala v proračunskem odseku gg. Vošnjak in dr. Gregorčič. Liberalcec dr. Russ pa je predlagal, naj vlada v večjezičnih okoliših nastavi uradnike, večje dotičnih jezikov, in napravi primerne napise in tiskovine. Naj se to prav kmalu zgodi!

(V Konjicah) so se vršile 6. t. m. slovesne zadušnice za rajnim nadvojvodo Albrehtom. Udeležili so se jih uradniki, občinski zastop in mnogo ljudstva, posebno iz trga. Kmečki zastopali so se pa v obilnem številu zbrali k »uri molitve«, ki se je vršila za dušni mir raj. nadvojvode pustno nedeljo popoldne.

¹⁾ J. Orožen, Das Bisthum und die Diözese Lavant, I, 190.

²⁾ Knezoškofjski arhiv v Mariboru.

³⁾ J. Orožen, Das Bisthum und die Diözese Lavant, I, 185 in 186.

⁴⁾ Tisti, I, 190.

(Za slov.-nemško gimnazijo v Celju) so vložile v zadnjem času peticijo na državni zbor še občine: Planinska ves, Št. Vid, Loka in Golobinjak pri Planini.

(Vabilo.) K odborovi seji družbe duhovnikov dne 12. marta (v torek) ob 11. uri predpoldne uljudno vabi č. gg. odbornike predsedništvo.

(Slavni posojilnici v Mozirju) se v imenu hvaležnih faranov srčno zahvalujemo za velikodušno darilo od 100 gld. za potrebe župnijske cerkve v Marija-Nazaretu. Bog povrni stotero!

Cerkveno predstojništvo.

(Odhodnico) je 2. t. m. slavil v celjski nemški kazini gosp. Gertscher, do zdaj predsednik okrožnega sodišča in novi tržaški višji državni pravnik. V dolgi napitnici je hvalil znano rogoviljenje celjskih nemčurjev. Štaj. Slovenci mu želimo: Srečno, daj Bog, da na večno!

(Mariborska čitalnica) priredi dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer svojim udom domačo veselico z gledališko igro, deklamovanjem, petjem in tamburanjem.

(Odlika.) Velezaslužnemu ravnatelju zavarovalnega zavoda na življenje »Janus« na Dunaju, gospodu Rudolfu Klang-u-Egger-ju, odlikovanemu z redom železne krone III. vrste, podelili so sveti oče papež viteški križ reda sv. groba.

(Na narodopisni razstavi) v Pragi bode imela isterska vinarska zadruga svojo posebno poskušalnico (»ochutnavarno«), kjer se bodo točila razna isterska vina. Kaj pa vi, slovenski vinogradniki?

(Javna zahvala.) Slavna mariborska posojilnica je blagovoljno darovala kmečkemu bralnemu društvu v Jarenini v poravnanje stroškov »Slomšekove slike« 20 fl., za kar se ji tem potem srčno zahvaljuje odbor.

(Za odvrnjenje snega) so ljudje pod Pohorjem začeli že očitne molitve najemovati in opravljati. Bog nam res pomagaj!

(Podružnica) sv. Cirila in Metoda v Ljutomeru bode imela občni zbor v nedeljo, 10. marta ob 7. uri zvečer v kavarni gosp. Franca Seršena, h kateremu se vsi rodoljubi prijazno vabijo.

(Novo petrazredno šolo) jeli bodo staviti to pomlad pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Prvotno je bilo vračunanih za celo novo šolsko poslopje 30.329 gld. 14 kr. Dne 4. marta pa se je vršila zniževalna licitacija in je prevzel vse delo graški zidarSKI podjetnik Jožef Michel za 27.524 gld. in 10 kr. Slovenskih zidarSKIH podjetnikov se žal, ni nobeden oglasil.

(Posojilnica v Brežicah) je imela v prvih dveh mesecih svojega poslovanja 24.532 gld. 76 kr. prometa. Slovenci brežiškega okraja, le vedno imejte do tega zavoda tako zaupanje!

(Samomor.) Celjski poštni uradnik Avgust Sadnik se je pod okrajno cesto blizu Laškega trga ustrelil, najprej dvakrat v glavo, potem pa v srce. Padel je v Savinjo, iz katere so ga mimoprišedši ljudje potegnili.

(Nesreča.) V velenjskem premogokopu je 19. febr. padla velika premogova plošča na Jožefa Otorepca in Andreja Zupančiča. Slednji je nevarno poškodovan, ker mu je plošča padla na prsi.

(Zmrznil) je na potu iz Radne v Studenec v krškem okraju poštni sel Jož. Stopar. Bržkone je zavžil preveč pijače in v snegu obležal.

(Boj z volkom.) Premogar Janez Okorn je sel 26. m. m. v jutro zgodaj iz Štor pri Celju na delo. Kmalu zatuli kraj njega velik volk. Okorn beži, volk pa za njim grozno tuleč. Okorna zapuščajo moči, ustavi se in obrne proti volku. Volk plane nanj. Okorn ga z nogo pahne nazaj, kar zver še bolj razdraži. Z novo silo naskoči Okorna. Ta skoro brez zavesti obrne gorečo ru-